

TEORIE PRÁVA

8. APLIKACE PRÁVA, AKTY APLIKACE PRÁVA

Mgr. Martin Kornel
kornel@fakulta.cz

APLIKACE PRÁVA

- Aplikací práva se rozumí **kvalifikovaná forma realizace práva** uskutečňovaná **orgány veřejné moci**, při níž dochází k podražení (subsumpci) konkrétní skutkové podstaty pod příslušnou abstraktní právní podstatu vyjádřenou v právní normě.
- Výsledkem procesu aplikace práva jsou **akty aplikace práva**



SUBSUMPCE

- V procesu aplikace práva je třeba zodpovědět dva druhy otázek a jejich spojení vede k výslednému rozhodnutí
 - **faktické** (skutkové) otázky - *questiones facti* - zjišťuje se přímým vnímáním a dokazováním,
 - **právní** otázky - *questiones iuris* - podle jaké právní normy (právních norem) se případ posoudí.



DRUHY PROCESŮ APLIKACE PRÁVA

- 1) občanské soudní řízení (civilní řízení)
- 2) trestní řízení
- 3) správní řízení
- 4) některé typy řízení před Ústavním soudem
- 5) zvláštní typy řízení



APLIKACÍ PRÁVA NENÍ SITUACE

- Kdy se nejedná o rozhodí orgánu veřejné moci (uzavírání smluv, sepsání závěti atd.)
- Kdy se jedná o proces tvorby práva nebo abstraktní kontrolu ústavnosti
- Není to ani vlastní řídicí činnost orgánu veřejné moci v rámci insticionálních vazeb podřízenosti - subordinace (např. vydávání interních předpisů).
- Není to ani přezkum zákonnosti rozhodnutí, kdy se zkoumá jen právní stránka případu, nikoliv skutková.



STÁDIA PROCESU APLIKACE PRÁVA

- 1) **Zjišťování skutkového stavu**
- 2) **Řešení právních otázek**
- 3) **Rozhodnutí ve věci**





1) ZJIŠŤOVÁNÍ SKUTKOVÉHO STAVU

ZJIŠŤOVÁNÍ SKUTKOVÉHO STAVU

- Prostřednictvím **dokazování** (proces provádění a hodnocení důkazů)
- Platí zásada **volného hodnocení důkazů**
- Důkazními prostředky jsou např.:
 - výpovědi účastníků řízení,
 - svědecké výpovědi,
 - znalecké posudky a výpovědi znalců,
 - listinné důkazy,
 - doličné předměty



CO SE NEDOKAZUJE?

- **Právní předpisy a další prameny práva,** které jsou publikovány ve Sbírce zákonů (Sbírce mezinárodních smluv a Úředním věstníku Evropské unie). – zásada *iura novit curia*
- Skutečnosti **známé orgánu veř. moci z úřední činnosti** nebo skutečnosti **obecně známé** (tzv. notoriety)



ROZDÍLY VE ZJIŠŤOVÁNÍ SKUTKOVÉHO STAVU – TRESTNÍ ŘÍZENÍ

- Na dokazování jsou kladeny nejvyšší požadavky, uplatňují se zde:
 - zásada **objektivní materiální pravdy**
 - zásada **presumpce neviny**
 - zásada **legality**



ROZDÍLY VE ZJIŠŤOVÁNÍ SKUTKOVÉHO STAVU – CIVILNÍ ŘÍZENÍ

- Na dokazování jsou kladeny menší požadavky:
 - Zásada objektivní materiální pravdy je zde korigována zásadou **formální pravdy**
 - Existují rozdíly mezi tzv. řízením **sporným** a **nesporným**





2) ŘEŠENÍ PRÁVNÍCH OTÁZEK



ŘEŠENÍ PRÁVNÍCH OTÁZEK

- Nalezení použitelné právní normy
- Posouzení její platnosti a účinnosti
- Interpretace (případně včetně analogie)



ROZPORY V PRÁVNÍM ŘÁDU

- Řeší se dle právní síly pramenů práva a jejich účinnosti
- **Zásady:**
 - *lex superior derogat inferiori* (vyšší má přednost před nižším),
 - *lex posterior derogat priori* (pozdější ruší dřívější),
 - *lex specialis derogat generali* (speciální ruší obecný).



POSTUP ORGÁNU APLIKUJÍCÍHO PRÁVO PŘI ANALOGII

- 1) zjištění situace, která není právem řešena, ale někdo se domáhá rozhodnutí ve věci
- 2) úvaha, zda existuje podobná úprava - nutno zjistit podobné znaky
- 3) úvaha, zda je mezera v právu relevantní – zda existuje (pokud je irelevantní, analogie se vůbec nepoužije)
- 4) aplikaci per analogiam nelze provést, je-li zakázána.





3) ROZHODNUTÍ VE VĚCI - VYDÁNÍ AKTU APLIKACE PRÁVA

AKT APLIKACE PRÁVA

- Akt aplikace práva (individuální právní akt) je např. rozsudek, platební rozkaz, trestní příkaz apod.
- Jedná se o rozhodnutí o konkrétních právech a povinnostech účastníků obsahující:
 - Výrok (enunciát)
 - Odůvodnění
 - Poučení o opravných prostředcích
- Akt aplikace práva nabývá **právní moci a vykonatelnosti**



PRÁVNÍ MOC AKTU APLIKACE PRÁVA

- Jedná se o klíčovou vlastnost aktu aplikace práva. Když nabude právní akt právní moci, je **závazný (materiální stránka právní moci)** a **nezměnitelný (formální stránka právní moci)**.
- **Pravomocný** je takový akt aplikace práva, proti kterému nelze uplatnit **řádný opravný prostředek**



UPLATNĚNÍ ŘÁDNÉHO OPRAVNÉHO PROSTŘEDKU

- Lhůta k uplatnění běží zásadně od doručení a má prekluzivní charakter
- Uplatnění opravného prostředku má zásadně dva účinky:
 - **Devolutivní** – o opravném prostředku rozhodne nadřízená instance
 - **Suspensivní** – odkládá závaznost rozhodnutí



SOUSTAVY ŘÍZENÍ O OPRAVNÉM PROSTŘEDKU

○ **Apelace**

- druh opravného řízení, při kterém opravný orgán smí přezkoumat napadené rozhodnutí po stránce skutkové i právní a podle výsledku opravného řízení napadené rozhodnutí potvrdit, změnit nebo zrušit.

○ **Kasace**

- Druh opravného řízení, při kterém činnost opravného orgánu je zaměřena pouze na přezkoumání napadeného rozhodnutí po stránce právní. V případě vad může být rozhodnutí ve vadné části zrušeno a vráceno nižší instanci k dalšímu řízení a rozhodnutí

○ **Revize**

- Přezkum po právní stránce, ale může být širší než, jak byl uplatněn v opravném prostředku.



RES IUDICATA – VĚC ROZHODNUTÁ

- Pravomocné rozhodnutí zakládá tzv. **překážku věci rozhodnuté**, tzn. není možné stejnou věcí projednat opětovně
- Výjimkou je situace, kdy jsou zjištěny zásadní skutkové nebo právní vady
- Pak lze uplatnit tzv. **mimořádné opravné prostředky**



VYKONATELNOST AKTU APLIKACE PRÁVA

- Vykonatelnost znamená **možnost vynucení povinnosti**, tedy okamžik, kdy lze přistoupit k donucení, ke splnění povinnosti uložených v aktu, např. k exekuci



DRUHY AKTŮ APLIKACE PRÁVA

- **Konstitutivní** - na jejich základě vznikají, mění se nebo zanikají subjektivních práva a právní povinnosti – působí *ex nunc* (od nyní)
např. rozsudek o rozvodu manželství nebo rozsudek o osvojení
- **Deklaratorní** - nestanoví nová subjektivní práva a právní povinnosti, ale pouze je prohlašuje (deklaruje) – působí *ex tunc* (od tehdy)
např. rozsudek o povinnosti zaplatit kupní cenu



ROZHODNUTÍ VE VĚCI SAMÉ X

ROZHODNUTÍ PROCESNÍ

- **Rozhodnutí ve věci samé** (meritorní, v meritu věci) je rozhodnutím, jehož vydání je smyslem samotného řízení (má povahu deklaratorní, nebo konstitutivní)
- **Rozhodnutí procesní** upravuje pouze samotné řízení.

Např. rozhodnutí o odročení jednání, o připuštění změny žaloby apod.





**PŘÍKLADY AKTŮ APLIKACE
PRÁVA**



PLATEBNÍ ROZKAZ

Obvodní soud pro Prahu 3 rozhodl předsedou senátu JUDr. Pavlem Miholou ve věci

žalobkyně: **RACHOT Production s.r.o.**, se sídlem Kubelíkova 27/1548,
130 00 Praha 3, IČ: 26690179

zastoupené: JUDr. Monikou Forejtovou, Ph.D., advokátkou se sídlem
Karlovo nám. 28, 120 00 Praha 2

proti žalovaným: **1) Občanské sdružení Kauza3.cz**, se sídlem Víta Nejedlého
3/1547, 130 00 Praha 3, IČ: 22680268
2) PhDr. Martin Valenta, bytem Chrudimská 2158, 130 00
Praha 3

o zaplacení částky 38.482,00 Kč s příslušenstvím,

t a k t o :

I. Soud ukládá žalovaným, aby do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu zaplatili žalobkyni, a to společně a nerozdílně:

a) pohledávku ve výši 38.482,00 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši:

**8,50 % z částky 38.482,00 Kč od 28.11.2009 do 31.12.2009
a dále ve výši 8,00 % od 01.01.2010 do 30.06.2010 a od 01.07.2010 spolu s ročním úrokem z prodlení z částky 38.482,00 Kč ve výši, která v každém jednotlivém kalendářním pololetí trvání prodlení odpovídá v procentech součtu čísla 7 a výše limitní sazby pro dvoutýdenní repo operace České národní banky vyhlášené ve Věstníku České národní banky a platné vždy k prvnímu dni příslušného kalendářního pololetí, vždy však nejdříve do zaplacení jistiny pohledávky,**

b) náhradu nákladů řízení ve výši 18.880,00 Kč k rukám právního zástupce žalobkyně, JUDr. Moniky Forejtové, Ph.D., advokátky (tj. soudní poplatek ve výši 1.540,00 Kč + náklady pr. zastoupení ve výši 17.340,00 Kč)

n e b o

aby podali proti tomuto platebnímu rozkazu do 15 dnů ode dne jeho doručení u podepsaného soudu odpor.

II. Žalovaný, který podal odpor, je povinen se ve lhůtě 30 dnů ode dne podání odporu proti platebnímu rozkazu písemně vyjádřit ve věci samé k žalobě, která mu byla doručena spolu s platebním rozkazem.

Ve vyjádření je žalovaný povinen uvést, zda nárok uplatněný v žalobě uznává, popřípadě zda nárok uznává jen zčásti nebo co do základu. Uzná-li nárok, rozhodne soud na



tomto základě o věci samé (o její části nebo o jejím základu) rozsudkem pro uznání (§ 153a odst.1 o.s.f.).

Jestliže žalovaný nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, je povinen ve vyjádření vylíčit rozhodující skutečnosti o věci samé, na nichž staví svoji obranu proti žalobě, a označit důkazy k prokázání svých tvrzení. K vyjádření musí připojit listiny, na něž se ve svém vyjádření odvolává.

Vyjádření je třeba předložit soudu ve **třech** vyhotoveních.

Nemůže-li žalovaný podat ve stanovené lhůtě písemné vyjádření ve věci samé, je povinen před uplynutím stanovené lhůty sdělit soudu, jaký vážný důvod mu v tom brání. Na výzvu soudu je povinen tvrzený vážný důvod prokázat.

P o u ě n í : Odporem, který podá včas alespoň jeden ze žalovaných, se platební rozkaz v plném rozsahu ruší. Opožděně podaný odpor nebo odpor podaný tím, kdo k němu není oprávněn, soud usnesením odmítne.

Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor nebo proti němuž podaný odpor byl soudem odmítnut, má účinky pravomocného rozsudku.

Proti výroku, kterým bylo žalovanému uloženo, aby se ve věci samé písemně vyjádřil, není odvolání přípustné.


Podá-li žalovaný proti platebnímu rozkazu včas odpor a jestliže se bez vážného důvodu ve věci samé včas písemně nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, bude mít soud za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává. Soud proto ve věci samé proti němu rozhodne rozsudkem pro uznání (§ 153a odst.3 o.s.f.). K projednání a rozhodnutí věci proti žalovaným, kteří nepodali odpor proti platebnímu rozkazu, soud nařídí jednání.

Podá-li žalovaný proti platebnímu rozkazu včas odpor a nebudou-li proti tomuto žalovanému splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání, soud k projednání a rozhodnutí věci proti tomuto žalovanému, jakož i proti žalovaným, kteří nepodali odpor proti platebnímu rozkazu, nařídí jednání.

Proti výroku o náhradě nákladů řízení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 3.

Nesplní-li povinni dobrovolně tímto platebním rozkazem uložené povinnosti, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Praze dne 23. dubna 2010


Za správnost vyhotovení :
Mgr. Barbora Pelzlová

JUDr. Pavel Míhola, v.r.
předseda senátu



ČESKÁ REPUBLIKA



TRESTNÍ PŘÍKAZ

Samosoudce okresního (obvodního, městského) soudu v
Karlových Varech

vydal dne 13.12.2000 v Karlových Varech podle § 314 e odst. 1 tr řádu

následující trestní příkaz:

Obviněný

T D Q

1962 bytem Hanoi,
přechodně bytem Chomutov,

je vinen

že

dne 18.9.1999 kolem 03,00 hodin v Ostrově nad Ohří, okres Karlovy Vary, převážel ve vozidle Škoda Felicia, 214kusů videokazet s nahrávkami různých filmů a 465 kusu CD kompaktních disků s různými hudebními nahrávkami, přičemž se podle odborných vyjádření Mezinárodní federace fonografického průmyslu /IFPI/, Praha 1, Senovážné náměstí 23 a České protipirátské unie, Praha 8, Pobřežní 22, jednalo o falzifikáty hudebních, audiovizuálních a filmových děl, když tyto falzifikáty byly určeny k předání dalším osobám a tímto jednáním způsobil obviněný Mezinárodní federaci fonografického průmyslu, Praha 1, Senovážné náměstí 23, škodu ve výši 139.500,-Kč, obchodní společnosti BONTON HOME VIDEO a.s. Praha 1, Konviktská 5, škodu ve výši 5.845,-Kč, společnosti HOLLYWOOD CLASSIC ENTERTAINMENT, Praha 4, Braník, Mezivrší 28, škodu ve výši 17.985 Kč, společnosti WARNER BROS, Česká republika, Film and Home Video Distribution, Praha 1, Na Poříčí 30, škodu ve výši 3.234,-Kč a dále u videokazet, u kterých nebyla poskytnuta distribuční práva v České republice, škodu ve výši 51.600,-Kč celkem tedy způsobil v důsledku porušení autorského práva škodu ve výši 218.164,-Kč

T
R
E
S
T
N
Í

P
Ř
Í
K
A
Z

S
T
R.

1

T
R
E
S
T
N
Í

P
Ř
Í
K
A
Z

S
T
R.

2

t e d y

ze zvukovým a obrazovým záznamem, který je předmětem práva příbuzného právu autorskému neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší výrobci zvukového či obrazového záznamu

t í m s p á c h a l

treštný čin porušování autorského práva podle § 152 odst.1 treštního zákona

a o d s u z u j e s e z a t o

Podle § 152 odst. 1 treštního zákona k trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců.

Podle § 58 odst. 1 písm. a) treštního zákona se mu výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu, která se podle § 59 odst. 1 treštního zákona stanoví na 18 měsíců.

Za použití § 53 odst. 1 treštního zákona se mu ukládá peněžítý trest ve výši 50 000 Kč.

Podle § 54 odstavec 3 treštního zákona se pro případ, že peněžítý trest nebude vykonán ve stanovené lhůtě, stanoví náhradní trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců.

Podle §55 odstavec 1 písmeno A treštního zákona se mu ukládá trest propadnutí věci a to 269 ks CD a CDR nosičů obsahujících pirátské kopie zvukových záznamů nahrávek mezinárodního repertoáru populární hudby, včetně 217 ks grafického doprovodu těchto zvukových nahrávek a 28 ks videokazet s pirátskými kopiemi zvukově obrazových záznamů filmových děl německých verzí filmů.

Podle § 229 odst.1 treštního řádu se Bonton Home Video Praha, Konvícká 5 a Mezinárodní federace fonografického průmyslu IFPI ČR Praha, Senovážné náměstí č., 23 odkazují se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 314d odst. 2 treštního řádu oduvodnění rozsudku odpadá neboť po jeho vyhlášení se obžalovaný i státní zástupkyně vzdali práva odvolání.

P o u ě n í : proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 8 dnů od jeho doručení u podepsaného soudu ve dvojím vyhotovení. Ve stejné lhůtě mohou ve prospěch obžalovaného podat odvolání jeho příbuzní v pokolení přímém, sourozenci a manželka. Poškození mohou podat odvolání pouze do výroku o náhradě škody.

Okresní soud v Tachově
dne 22. 3. 2001

Za správnost vyhotovení:



JUDr. Jan Kříž
samosoudce

